

1 До кой съд трябва да се подаде исквата молба — до обикновен граждански съд или до специализиран съд (напр. съд по трудовоправни спорове)?

Гражданските съдилища в Ирландия са компетентни да разглеждат дела по спорове между физически лица, организации или държавата. Тези спорове могат да се отнасят до всичко — от телесна повреда при пътно-транспортно произшествие до оспорване на поемането на контрола над търговско дружество. В гражданските дела ищецът претендира от ответника обезщетение за нанесените вреди. Обикновено то се предоставя във вид на парична сума, присъдена като обезщетение за вредите.

Компетентни на първа инстанция могат да са районните съдилища (district courts), окръжните съдилища (circuit courts) и Висшият съд (High Court). Върховният съд (Supreme Court) има само апелативна компетентност с изключение на въпросите, отнасящи се до конституцията. Апелативният съд (Court of Appeal) има само апелативна компетентност.

Районните и окръжните съдилища имат местна и ограничена компетентност, т.е. те разглеждат дела с материален интерес до определена стойност и в географския район, където се намира местожителството или мястото на стопанска дейност на страните, или където е сключен договърът. Жалбите срещу решения на районния съд се разглеждат от окръжния съд, а тези срещу решения на окръжния съд — от Висшия съд. Съдът по дела с малък материален интерес е част от районния съд и разглежда дела, свързани с потребители, при които стойността на иска не превишава 2 000 евро. Това производство може да се използва и при спорове между стопански субекти.

Районният съд разглежда искове на стойност до 15 000 евро. Окръжният съд разглежда искове на стойност до 75 000 евро (60 000 евро, ако искът е за лично увреждане). Той е компетентен също така в производствата по семейното право, включително тези за развод, съдебна раздяла и нищожност. Висшият съд разглежда искове на стойност над 75 000 евро (60 000 евро, ако искът е за лично увреждане).

Искове по трудовото право се разглеждат от Трибунала по трудови жалби (Employment Appeals Tribunal), който е независим орган. Той разглежда редица видове трудовоправни спорове. В някои случаи всяка от страните може да обжалва определението на трибунала пред окръжния съд в срок до шест седмици от постановяването му. Ако не е внесена жалба в окръжния съд и работодателят не изпълни определението, министърът на заетостта, предприятията и иновациите може да заведе иск в окръжния съд от името на работника. Всяка от страните може да обжалва определението на трибунала пред Висшия съд, но само по въпроси от правен характер.

Търговският съд (Commercial Court), създаден през 2004 г., е специализирано поделение на [Висшия съд](#), чиято дейност се регламентира по-конкретно от [Наредба 63А за Правилника на висшите съдилища](#). Той разглежда търговски спорове със стойност на иска най-малко 1 милион евро, спорове по интелектуална собственост и жалби, произтичащи от съдебен контрол върху решения на регулаторни органи или искания за такъв контрол. Той може да разглежда и други казуси, които съдията счита за подходящи. Няма автоматично право за вписване в Търговския списък на Висшия съд. Това е оставено на преценката на съдията от Търговския съд. Съдът използва подробна система за управление на делата, чието предназначение е да рационализира подготовката на процеса, да елиминира ненужните разходи и тактиките за забавяне и да гарантира пълното разкриване на фактите по време на предварителната фаза.

2 Ако компетентни са обикновените граждански съдилища (т.е. те са съдилищата, които разглеждат съответния вид казуси), как може да се разбере до кой от тях трябва да бъде подадена исквата молба?**2.1 Има ли разлика между по-нисшестоящите и по-висшестоящите обикновени граждански съдилища (напр. районните съдилища като по-нисшестоящи съдилища и окръжните съдилища като по-висшестоящи такива) и ако да, кой от тях е компетентен по моя казус?**

Съдът, пред който следва да се предяви иск на първа инстанция, се определя от характера на иска (облигационен, деликтен и т.н.) и неговата стойност (вж. по-горе).

За целите на районните съдилища страната е разделена на 24 района и във всеки район са назначени постоянно един или повече съдии. Обемът на работата в двата най-големи града, Дъблин и Корк, изисква там да бъдат назначени постоянно повече съдии. За целите на окръжните съдилища страната е разделена на осем окръга. Във всеки окръг е назначен един окръжен съдия с изключение на окръзите Дъблин и Корк, където има повече съдии поради обема на работата. Висшият съд заседава в Дъблин по първоинстанционни искове. Той също така разглежда искове за лични или довели до смърт увреждания в няколко областни града през определени периоди от годината. Висшият съд заседава в областни градове по жалби срещу решения на окръжния съд по гражданскоправни и семейноправни въпроси.

Районният съд е компетентен по дела, отнасящи се до договори, някои видове деликти, споразумения за покупка на лизинг и продажба на кредит, владееене на имоти, като например принудително извеждане за неплащане на наем, и неправомерно държане на стоки, когато стойността на иска е до 15 000 евро. Районният съд има също така редица правомощия във връзка с изпълнението на решенията на други съдилища по отношение на дългове, за издаването на разрешителни, например разрешителни за продажба на алкохолни напитки, както и по въпросите, свързани с родителски права и издръжка на деца.

Окръжният съд е компетентен по дела, отнасящи се до договори, деликти, удостоверяване на завещания и административно управление на имущества, по дела, разглеждани въз основа на нормите на справедливостта (equity suits), дела за принудително извеждане или искания за промяна на владееенето на имот по дела, основани на споразумения за покупка на лизинг и продажба на кредит, когато стойността на иска е до 75 000 евро (60 000 евро, ако искът е за лично увреждане). Окръжният съд е компетентен по семейноправни въпроси (включително съдебна раздяла, развод, нищожност и жалби срещу решения на районния съд) и има апелативна компетентност по арбитражни решения в спорове, свързани с плащанията на аренда по законодателството за арендните отношения.

Гражданските дела в Окръжния съд се разглеждат от съдия, който заседава без жури. Жалбите срещу решения на районния съд се решават чрез повторно разглеждане на делото, като решението на окръжния съд е окончателно и не подлежи на по-нататъшно обжалване.

Съгласно конституцията, Висшият съд има пълна първична компетентност по всички фактически или правни въпроси. Това означава, че той е компетентен по всички граждански дела, в случаите, когато местожителството на ответника е в страната, претендираният договор е сключен в страната, претендираният деликт е извършен в страната или процесният недвижим имот се намира в страната. Висшият съд разглежда жалби срещу решения на окръжните съдилища и упражнява надзор върху районните съдилища и други по-нисшестоящи трибунали. Жалбите срещу

решенията на Висшия съд се разглеждат от Апелативния съд и от Върховния съд, ако Върховният съд прецени, че въпросът има важно обществено значение или е в интерес на правосъдието. Жалба срещу решение на Апелативния съд може да постъпи във Върховния съд, ако Върховният съд прецени, че въпросът има важно обществено значение или е в интерес на правосъдието. Жалбите не се решават чрез повторно разглеждане на делото, а въз основа на преписи от доказателствата на първа инстанция и правни аргументи.

2.2 Териториална компетентност (съдът в град А или съдът в град Б е компетентен по моя казус?)

2.2.1 Основни правила за териториалната компетентност

Компетентният районен или окръжен съд, пред който следва да бъде подаден искът, се определя от мястото, където ответникът или един от ответниците живее обичайно или упражнява дадена професия, стопанска дейност или занятие. За повечето облигационни искове компетентният районен или окръжен съд е този, в чийто район е бил сключен претендиращият договор, за деликтните искове — съдът, в чийто район е извършен претендиращият деликт, за семейноправните производства — съдът по местожителство на ищеца, и за делата, свързани с владенето или собствеността на недвижим имот — съдът, в чийто район се намират сградите или земите, обект на процеса.

2.2.2 Изключения от основните правила

2.2.2.1 Кога може да се избира между съда по местожителството на ответника (съд, определен чрез прилагане на основното правило) и друг съд?

Не се прилага.

2.2.2.2 Кога трябва да се избере съд, различен от съда по местожителството на ответника (съд, определен чрез прилагане на основното правило)?

Не се прилага.

2.2.2.3 Могат ли страните сами да определят за компетентен съд, който при други обстоятелства не би бил компетентен?

Не се прилага.

3 Когато компетентни са специализираните съдилища, как може да се разбере кой съд следва да бъде сезиран?

Уебсайтът на ирландската [Служба на съдилищата](#) обяснява подробно устройството на системата от съдилища в страната. Службата също така издава брошура, озаглавена „*Explaining the Courts*“ („Разясняване на съдебната система“), която е предназначена за информиране на обществеността. Повече информация за системата от съдилища може да се получи също така от Съвета за информиране на гражданите (Citizens Information Board) — установен със закон орган, който съдейства за осигуряването на информация, съвети и застъпничество по широк кръг от обществени и социални въпроси. Съветът има уебсайт, телефонна линия и много информационни центрове в страната.

Връзки по темата

[Ирландска Служба на съдилищата](#)

<http://www.citizensinformation.ie/>

Последна актуализация: 18/09/2018

Версията на националния език на тази страница се поддържа от съответното звено за контакт към Европейската съдебна мрежа. Преводите са направени от Европейската комисия. Възможно е евентуални промени, въведени в оригинала от компетентните национални органи, все още да не са отразени в преводите. Нито ЕСМ, нито Европейската комисия поемат каквато и да е отговорност по отношение на информацията или данните, които се съдържат или са споменати в този документ. Моля, посетете рубриката „Правна информация“, за да видите правилата за авторските права за държавата-членка, отговорна за тази страница.